

فرهنگ تدریس و یادگیری

(یاددهی و یادگیری در عصر مدرن)

مؤلفان:

دکتر مسعود دلاوی (عضو هیئت علمی دانشگاه محقق اردبیلی)

دکتر علی خالق خواه (عضو هیئت علمی دانشگاه محقق اردبیلی)

رضا زیرک (دانشجوی دکتری دانشگاه محقق اردبیلی)

سرشناسه	: مرادی، مسعود، ۱۳۵۴-
عنوان و نام پدیدآور	: فرهنگ تدریس و یادگیری (یاددهی و یادگیری در عصر مدرن)
مشخصات نشر	: اردبیل: انتشارات نایاب، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۴ ص:
شابک	: ۸-۳۳-۳۳-۸۰۴۴-۶۰۰-۹۷۸-۱۳۸۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فبیای مختصر
یادداشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
یادداشت	: کتابنامه
شناسه افزوده	: خالق خواه، علی، ۱۳۵۰-
شناسه افزوده	: زیرک، رضا، ۱۳۵۹-
شماره کتابشناسی ما	: ۴۱۰۱۷۲۴

۰۹۱۴۷۴۱۵۶۶۴ - ۳۳۸۴۲۹۴
Email: nayaabpublishers@yahoo.com

فرهنگ تدریس و یادگیری یاددهی و یادگیری در عصر مدرن

مؤلفان: دکتر مسعود مرادی، دکتر علی خالق خواه، رضا زیرک

ناظر فنی: جعفر حسینی فر

ویراستار علمی و ادبی: مینا محبت اجرلو

صفحه آرای: سمیه قاسمی

ناشر: انتشارات نایاب طراح روی جلد: عایر خاکی سلمانی

نوبت و سال چاپ: اول - ۱۳۹۴ قطع و تیراژ: وزیر و ۱۰۰ نسخه

شابک: ۸-۳۳-۳۳-۸۰۴۴-۶۰۰-۹۷۸-۱۳۸۰۰۰-۲۷۸-600-8044-33-8 ISBN

صحافی: افق قیمت: ۱۳۸۰۰۰ ریال

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

پیشگفتار

یادگیری تنها آموختن مهارتی خاص با مطالب درسی نیست؛ بلکه در رشد هیجانی، رشد شخصیتی، تعامل اجتماعی انسان دخالت دارد. جابجایی از آموزش سنتی به آموزش پیشرو منتج از تغییرات پارادایمی در حوزه یادگیری است و بدیهی است که هر نظریه یادگیری، الزامات و مقتضیات خود را دارد و بالتبع، عمل تدریس نقش معلم در کلاس درس را تحت الشعاع قرار می‌دهد. یادگیری لازم برای مواجهه با آینده، فراتر از یادگیری صرفاً مبتنی بر کسب دانش است که در مدارس سنتی رایج می‌باشد. تدریس جنبه مهمی از فرایند برنامه ریزی درسی است که بر رابطه تعاملی بین یاددهنده و یادگیرنده تأکید دارد و از طریق ارزش‌های تعلیمی تربیتی، نیازهای شخصی و نیز تنوعی از عقایدی که معلم آن‌ها را صحیح می‌پندارد؛ دایست می‌شود. با تغییر نقش معلم در شرایط کنونی، نقش دانش‌آموز و نوع تعامل معلم و شاگرد هم دستخوش تحول شده است. یادگیری الکترونیکی یکی از روش‌های جدید آموزشی مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات است که با محور قرار دادن انسان به عنوان یادگیرنده فعال، می‌تواند تمامی اشکال آموزش و پرورش و یادگیری را در قرن بیست و یک متحول سازد. در همین راستا ظهور شبکه‌های گسترده جهانی تغییرات شگرفی در امر تعلیم و تربیت جهان ایجاد کرده است شبکه مبتنی بر وب، امکان دسترسی ساده و آسان یادگیرندگان به منابع آموزشی در هر زمان و هر مکان حتی در مناطق محروم و دور از دسترس به محیط‌های پویای یادگیری را با ایجاد مدارس خانگی فراهم نموده است و بدین وسیله موجب برقراری عدالت آموزشی گردیده است. بنابراین در دوران کنونی معلمان و مدرسان می‌بایست، چگونه اندیشیدن و چگونه آموختن را به شاگردان بیاموزند چون واداشتن شاگردان به تفکر و اندیشه، اصلی‌ترین کار معلمان به شمار می‌رود. با این همه بر این باوریم که شناسایی و درک عمیق مقوله تدریس و یادگیری مستلزم تلاشی بلند و فراگیر است، هم از اینرو آنچه را که در این کتاب عرضه داشته‌ایم، تنها مدخلی بر بحث تلقی می‌کنیم و از تمامی همکاران گرامی در مدارس، دانشگاه‌ها و سازمان‌ها خواهشمندیم تا نقطه نظرات خود را در جهت بهسازی اثر حاضر گوشزد فرمایند.

گروه مؤلفین

زمستان ۱۳۹۴

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: یادگیری و قوانین آن

۱	مقدمه
۲	تعریف یادگیری
۶	انواع یادگیری
۹	قوانین یادگیری
۱۷	شرایط موثر در یادگیری
۲۱	موانع یادگیری
۲۲	اصول مبنایی آموزش
۲۶	فلسفه آموزش منابع انسانی
۲۸	مراحل مختلف فرایند آموزش

فصل دوم: نظریه های یادگیری

۳۱	مقدمه
۳۱	نظریه های رفتاری
۳۲	نظریه شرطی سازی کلاسیک
۳۳	نظریه کوشش و خطا
۳۴	تئوری ارتباطات عصبی و یادگیری
۳۵	تأثیر ثرندایک بر آموزش و پرورش
۳۶	روش آموزشی ثرندایک
۳۷	نظریه شرطی سازی کنشگر
۳۸	نظریه های شناختی
۳۸	الف: نظریه یادگیری گشتالت
۳۹	ب: نظریه یادگیری معنی دار کلامی
۴۰	ج: نظریه اجتماعی - شناختی
۴۲	نظریه یادگیری معنا دار

۴۳	هرم ساخت شناسی
۴۳	نظریه پیازه
۴۵	نظریه یادگیری اجتماعی آلبرت بندورا
۴۶	پنج نوع قابلیت یادگیری از دیدگاه گانیه
۴۹	گام اول - جلب توجه
۴۹	گام دوم - آگاه ساختن یادگیرنده از هدف
۵۰	گام سوم - تحریک یادآوری پیش نیازهای مربوطه
۵۰	گام چهارم - ارزیابی حرکت
۵۱	گام پنجم - تدریس «راهنمایی یادگیری»
۵۱	گام ششم - فراخوان عملک
۵۲	گام هفتم - تدارک بازخورد
۵۲	گام هشتم - ارزیابی عملکرد
۵۳	الگوی تدریس ساختارگرا و ویژگی های معم ساختارگرا
۵۴	مراحل اجرای الگوی ساختارگرایی

فصل سوم: فیزیولوژی یادگیری و حافظه

۵۷	مقدمه
۵۸	برنامه درسی مبتنی بر مغز
۵۸	معنا و مغز
۵۹	اصول یادگیری مبتنی بر مغز و فعالیت معلم
۶۳	کلاس درس مبتنی بر مغز
۶۴	شکل گیری یادگیری پایدار
۶۶	زیست شناسی معنا
۶۸	شش روش صحیح مطالعه

فصل چهارم: سبک های تدریس و یادگیری

۷۱	مقدمه
----	-------

۷۲	جایگاه معلم در نظام آموزشی
۷۴	سبک های تدریس
۷۶	سبک های معلم محور
۷۸	سبک های شاگرد محور
۸۱	سبک های یادگیری از دیدگاه کلب و فرای
۸۶	رابطه سبکهای یادگیری و روش های تدریس
۸۸	سبک های تدریس گراشا
۹۲	بازنمایی دانش روش کاری
۹۲	انواع دانش روش کاری
۹۴	دانش روش کاری «مراحل عمل»
۹۹	مراحل تدریس دانش روش کاری «شناسایی طرح»
۹۹	مراحل تدریس «کار انتقایی»

فصل پنجم: یادگیری الکترونیکی

۱۰۱	مقدمه
۱۰۴	فناوری اطلاعات
۱۰۷	تاریخچه استفاده از فناوری در آموزش
۱۰۸	اهمیت و نقش فناوری ارتباطات در آموزش
۱۰۹	نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در یادگیری
۱۱۱	پاورپوینت
۱۱۳	اینترنت
۱۱۴	همایش ویدیویی
۱۱۶	موانع و مشکلات
۱۲۰	روند شکل گیری فناوری اطلاعات
۱۲۱	بکارگیری فناوری اطلاعات در حوزه ی آموزش
۱۲۳	یادگیری الکترونیکی و انواع آن
۱۲۳	یادگیری الکترونیکی مبتنی بر رایانه

۱۲۳	یادگیری الکترونیکی مبتنی بر وب
۱۲۹	یادگیری همراه
۱۲۳	ظرفیت های آموزشی یادگیری از طریق تلفن همراه
۱۳۳	مزیت های یادگیری همراه از بعد تعلیم و تربیتی
۱۳۴	کارکردهای فنی یا امکانات تلفن همراه
۱۴۱	علل شکست دوره های الکترونیکی
۱۴۱	معایب فنی ابزارهای همراه
۱۴۲	یادگیری فعال
۱۴۳	طراحی محتوای الکترونیکی
۱۴۳	مدرسه هوشمند
۱۴۶	سیستم کلاس معکوس

فصل ششم: یادگیری خودراهناب

۱۴۷	مقدمه
۱۵۳	ابعاد یادگیری خودراهناب
۱۵۴	الگوی چهار بعدی کندی
۱۵۴	الگوی مسئولیت شخصی محور
۱۵۵	الگوی سه بعدی گاریسون
۱۵۶	ویژگی شخصی
۱۵۷	فرایندها
۱۵۸	ویژگی های شخصی یادگیرندگان خودراهناب
۱۵۹	راهنابرها
۱۶۰	انگیزه
۱۶۱	فرایندهای یادگیری خودراهناب در زمینه بر خط
۱۶۱	برنامه ریزی
۱۶۲	ارزشیابی
۱۶۳	بررسی فرایندهای یادگیری خودراهناب

طراحی مؤثر محیط های یادگیری بر خط خودراهبر..... ۱۶۳

منابع و مأخذ..... ۱۶۵

www.ketab.ir